

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N 91

თარიღი 19.11.2020

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ დასავლეთ საქართველოს ცენტრალური ფილიალის მაღალი ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზებისა და ქვესადგურების (ჭიათურის, თერჯოლის და ზესტაფონის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე, 110 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზის „დილიკაური“ და 110 კვ ძაბვის ქვესადგურის „ჭიათურა 5“) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება: სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ჭიათურის, თერჯოლის და ზესტაფონის მუნიციპალიტეტები;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 07.10.2020;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ მიერ წარმოდგენილია, დასავლეთ საქართველოს ცენტრალური ფილიალის მაღალი ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზებისა და ქვესადგურების (ჭიათურის, თერჯოლის და ზესტაფონის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე, 110 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზის „დილიკაური“-ს და 110 კვ ძაბვის ქვესადგურ „ჭიათურა 5“-ის) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკოპინგის ანგარიში.

2009 წელს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ დასავლეთ საქართველოს ცენტრალური ფილიალის მაღალი ძაბვის (35 კვ და მეტი) საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზებისა და ქვესადგურების (110 კვ და მეტი ძაბვის) ფუნქციონირებაზე გაცა N⁴⁷ (08.05.2009) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა. აღნიშნული ნებართვა მოიცავს 110 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემ ხაზს - „დილიკაურს“, რომელიც აკავშირებდა 500 კვ ძაბვის „ზესტაფონი 500“ და „ჭიათურა 5“-ის ქვესადგურებს. 2020 წლის 17 ოქტომბერს „სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ დასავლეთ საქართველოს ცენტრალური ფილიალის მაღალი ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზებისა და ქვესადგურების ფუნქციონირებაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის N 2-830 ბრძანებით გაცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ეგზ „დილიკაური“ დღესდღეობით არ ფუნქციონირებს. საპროექტო 110 კვ ძაბვის ეგზ „დილიკაური“-ს საერთო სიგრძეა 38,5 კმ. სარეკონსტრუქციო სამუშაოები გულისხმობს არსებული ძველი საყრდენების ახლით ჩანაცვლებას, ახალი

სადენის გაჭიმვას და ასევე ორ მონაკვეთზე ეგხ-ის არსებული დერეფნის მარშრუტის ცვლილებას. გარდა აღნიშნულისა, ქ/ს „ჭიათურა 5“-ში, 110 კვ ძაბვის ეგხ „დილიკაური“-ს და ქარის ელექტროსადგურიდან მომავალი ეგხ „იმერეთი“-ს ჩართვის მიზნით, გათვალისწინებულია 5 ახალი უჯრედის დამატება. დაგეგმილი საქმიანობის მიზანია, 110 კვ ძაბვის ქ/ს „ჭიათურა 5“-ის 500 კვ ძაბვის „ზესტაფონი 500“-სთან კავშირის აღდგენა, რითაც შესაძლებელი იქნება ქარის ელექტროსადგურის „იმერეთი 1“-ის მიერ გამოიმუშავებული ელექტროენერჯის ქვეყნის ერთიან ელექტროსისტემაში ჩართვა.

სკოპინგის ანგარიშში განხილულია ეგხ-ის ტრასის და ტიპის ალტერნატიული ვარიანტები და არაქმედების ალტერნატივა. დერეფნის ალტერნატივების შერჩევასა განიხილებოდა 2 ალტერნატიული მარშრუტი, პირველი არსებული დერეფნის მხოლოდ საყრდენების და კაბელის გამოცვლა, მეორე კი არსებული დერეფნის მცირედით ცვლილება. პირველი ალტერნატივა გულისხმობს ეგხ-ის სრულად რეაბილიტაცია/რეკონსტრუქციას არსებულ დერეფანში, რა დროსაც უახლოესი საცხოვრებელი სახლი გვხვდება 10-14 მეტრში (ხაზიდან და არა ბუფერიდან), ასევე პირველი ალტერნატივა გადაკვეთს BP-ის სატუმბო სადგურის ტერიტორიას. მეორე ალტერნატიული ვარიანტის მიხედვით ეგხ-ის ტრასა ძირითადად მიუყვება არსებულ დერეფანს, ხოლო იმ მონაკვეთებში, სადაც უახლოვდება BP-ის სატუმბო სადგურს და საცხოვრებელ სახლებს მცირედით იცვლება მარშრუტი. საპროექტო ცვლილებების საერთო სიგრძე არის დაახლოებით 5 კმ. აღნიშნულის გათვალისწინებით, ამ ეტაპზე საუკეთესო ვარიანტად ჩაითვალა მეორე ალტერნატიული ვარიანტი, ტრასის ორ მონაკვეთზე ცვლილებით. ეგხ-ის ტიპის ალტერნატიული ვარიანტებიდან განხილულია საჰაერო და საკაბელო ტრასის მოწყობა. რელიეფური პირობების, მდინარე და საავტომობილო გზის გადაკვეთის გათვალისწინებით მიღებული იქნა საჰაერო ეგხ-ის მოწყობის გადაწყვეტილება. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, რადგან ეგხ-ების ჩართვისათვის ახალი უჯრედების დამატება ხდება ქვესადგურის ტერიტორიის ფარგლებში და დამატებითი ტერიტორიების ათვისებას ადგილი არ ექნება, ქვესადგურის განთავსების და ტიპის ალტერნატიული ვარიანტები პროექტის ფარგლებში არ განხილულა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ეგხ „დილიკაური“ იქნება ორჯაჭვა 110 კვ ძაბვის, რომლის საერთო სიგრძე არის დაახლოებით 38,5 კმ. ეგხ-ის დერეფანის გარემო პირობების უკეთ ასაღწერად, ტერიტორია დაყოფილია პირობითად 5 მონაკვეთად:

- პირველი 24 კმ-იანი მონაკვეთი მიუყვება ძველი ეგხ „დილიკაურის“ არსებულ ხაზს. ეგხ-ის დერეფანი იწყება ქ/ს „ჭიათურა 5“-დან და მიუყვება ძველი ტრასას. ჭიათურის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ანძების ნაწილი შენარჩუნებულია. ეგხ-ის დერეფანი გაივლის ჭიათურის და ზესტაფონის მუნიციპალიტეტების შემდეგ სოფლებს: წინსოფელი, ნავარძეთი (უახლოესი საცხოვრებელი სახლი დაახლოებით 41 მ-ში, ხოლო ბუფერიდან 21 მ-ში), კაცხი, დიდწიფელა, ქველეთუბანი (უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს 66 მ-ში, ბუფერიდან - 46 მ-ში), ტყლაპივაკე და დილიკაური. აღნიშნულ 24 კმ-იან მონაკვეთზე ეგხ-ის ტრასა გადაკვეთს მდ. ყვირილას და მის პატარა შენაკადებს - მდ. მარიშელას და მდ. კაცხურას.
- მეორე მონაკვეთი მოქცეულია სოფ. ბელღევის სიახლოვეს 3 კმ-იანი მონაკვეთზე, BP-ის სატუმბო სადგურის გათვალისწინებით იცვლება ძველი ეგხ-ის დერეფნის მარშრუტი, რა დროსაც გადაიკვეთება მდ. ბუჯა და მდ. მუსა, დაახლოებით 2,6 კმ-ის შემდგომ უერთდება არსებულ დერეფანს. პირველადი ინფორმაციით, საპროექტო

ცვლილებებით გათვალისწინებულ დერეფანში მოეწყობა 11 ანძა. აღნიშნულ მონაკვეთზე უახლოესი საცხოვრებელი სახლი გვხვდება დაახლოებით 300 მეტრში.

- მესამე მონაკვეთი წარმოადგენს ძველი ეგხ-ის დერეფანს, 2.8 კილომეტრის მანძილზე, აღნიშნულ მონაკვეთზე მოეწყობა მხოლოდ ახალი საყრდენები და გაიჭიმება სადენები, დერეფნიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი დაშორებულია 170 მ-ზე მეტი მანძილით.
- მეოთხე - 3,3 კმ-იან მონაკვეთზე ძველი ეგხ-ის დერეფანი იცვლის მარშრუტს. საპროექტო ცვლილებები განპირობებულია სადენის საცხოვრებელ სახლებთან განთავსების მცირე მანძილის გათვალისწინებით. ამავე მონაკვეთზე განთავსდება დაახლოებით 16 საყრდენი ანძა. განსახილველი მონაკვეთი მდებარებს ზესტაფონის და თერჯოლის მუნიციპალიტეტებში და მოიცავს სოფლებს ღვანკითს და არგვეთას. ამავე მონაკვეთზე ორჯერ გადაიკვეთება მდინარე ბუჯა და კვლავ უერთდება არსებული ეგხ-ის დერეფანს. საპროექტო ცვლილებებით გათვალისწინებულ მონაკვეთზე უახლოესი საცხოვრებელი სახლი სოფ. არგვეთაში გვხვდება სადენიდან დაახლოებით 149 მ-ში, შესაბამისად ბუფერიდან 129 მ-ში.
- მეხუთე - 1,7 კმ-იანი მონაკვეთი იწყება მდინარე ბუჯას მიმდებარე ტერიტორიაზე, ეგხ-ის დერეფანი გადაკვეთს მდ. ბუჯას და E60 ავტომაგისტრალს (თბილისი-სენაკი-ლესელიძე), რის შემდეგაც უერთდება ქ/ს „ზესტაფონი 500“-ს. აღნიშნულ მონაკვეთზე, ძველი ეგხ-ის დერეფანი არ იცვლება, მოეწყობა მხოლოდ ახალი ანძები და გაიჭიმება სადენი. აღნიშნულ მონაკვეთზე უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს დაახლოებით 400 მ-ში.

ქვესადგურის „ჭიათურა 5“ ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება განაპირობა, ეგხ „იმერეთის“ ჩართვის მიზნით 5 ახალი უჯრედის დამატების საჭიროებამ, ახალი უჯრედის მოწყობა გულისხმობს შემდეგი სამუშაოების შესრულებას: მოეწყობა 110 კვ-იანი ძაბვის ხუთი სახაზო უჯრედი თითოეული დაკომპლექტებული იქნება თანამედროვე ტიპის ელევანური ამომრთველით, გამთიშველებით, დენის ტრანსფორმატორებით, მართვის, სარელეო დაცვის, ავტომატიკისა და სიგნალიზაციის მოწყობილობებით; მოეწყობა 110 კვ-იანი ძაბვის ორი სალტეთა სისტემა; მოეწყობა 110 კვ-იანი ძაბვის სალტეთაშორისო ამომრთველის უჯრედი, დაკომპლექტებული თანამედროვე ტიპის ელევანური ამომრთველით, გამთიშველებით, მართვისა და სიგნალიზაციის მოწყობილობებით; შეიცვლება არსებული მოძველებული დაზიანებული სააკუმულატორო ბატარეა ახალი 220 ვოლტი ძაბვისა და 300 აძპ. სთ ტევადობის აკუმულატორებით; მოეწყობა ახალი მუდმივი დენის დამმუხტველი; შეიცვლება საკაბელო არხები; მოეწყობა ახალი სიგნალიზაცია და მართვა (ადგილობრივი და დისტანციური).

პროექტის ფარგლებში ტიპური სამშენებლო ბანაკების მოწყობა არ იგეგმება. სამშენებლო მასალების (ანძების კონსტრუქციების, საძირკვლების და სადენების) დასაწყობებისათვის გამოყენებული იქნება ქ/ს „ზესტაფონი 500“-ის და ქ/ს „ჭიათურა 5“-ის მიმდებარე ტერიტორიებზე არსებულ სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთები, საიდანაც ანძების განთავსების ადგილებზე მასალების გადატანა მოხდება საჭიროების მიხედვით. ეგხ-ის სამშენებლო სამუშაოების სპეციფიკის გათვალისწინებით, ბეტონის კვანძის ან სამშენებლო მასალების მწარმოებელი სხვა ობიექტების განთავსება არცერთ უბანზე არ იგეგმება, ანძების კონსტრუქციები, საძირკვლები და ასევე საჭირო რაოდენობის ბეტონის ხსნარი შემოტანილი იქნება მზა სახით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ძირითად ყველა უბანთან მისასვლელი გზები უკვე არსებობს, თუმცა, გზების მოწყობა ზოგიერთ შემთხვევაში საჭირო იქნება კონკრეტული ანძის განთავსების ადგილზე. ახალი გზების დერეფნები დაზუსტებული იქნება სამშენებლო პროექტის მომზადების პროცესში და მათი დეტალური შესწავლა მოხდება გზშ-ის ფაზაზე და ასახული იქნება გზშ-ის ანგარიშში.

საპროექტო ეგზ-ის ტრასის მოწყობის სამუშაოები გაგრძელდება დაახლოებით 1 წელი, დასაქმდება დაახლოებით 30-35 ადამიანი, სამუშაო გრაფიკი იქნება 8 საათიანი. მშენებლობის ეტაპზე დასაქმებული პერსონალის სასმელი წყლით უზრუნველყოფა მოხდება, ან სოფლებში არსებული წყაროებიდან ან ბუტილირებული წყლით.

სამშენებლო სამუშაოების დამთავრების შემდეგ მოხდება სამშენებლო ინფრასტრუქტურის დემონტაჟი და ტერიტორიიდან გატანა. ტერიტორიიდან გატანილი იქნება, ასევე სამშენებლო ნარჩენები და მოხდება დაზიანებული უბნების აღდგენა. დაბინძურებული ნიადაგის და გრუნტის არსებობის შემთხვევაში, მოხდება მისი მოხსნა და გადაეცემა შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე კონტრაქტორს.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ეგზ-ის დერეფნის ნაწილი გადის კერძო საკუთრებებზე ან მცირედით კვეთს მას, შესაბამისად აღნიშნულ მონაკვეთებზე მოსალოდნელია ეკონომიკური განსახლება.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, პროექტის განხორციელების შედეგად ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება მოსალოდნელია ფლორაზე და მცენარეულ საფარზე საპროექტო ტერიტორიების გასუფთავების და მიწის სამუშაოების პროცესში, ასევე მოსალოდნელია ზემოქმედება ცხოველთა სახეობებზე და მათ საბინადრო ადგილებზე. სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე ფლორის და ფაუნის შესახებ, ფაუნის შესახებ ინფორმაცია ძირითადად ეყრდნობა ლიტერატურულ წყაროებს, ხოლო ფლორისტული კვლევა, როგორც ლიტერატურულ, ასევე 2020 წლის ივლისში ჩატარებულ საველე კვლევას. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, გზშ-ის ეტაპზე დამატებით იქნება შესწავლილი საპროექტო ტერიტორია, გზშ-ის ანგარიშში აისახება ინფორმაცია ზეგავლენის არეალში მოქცეული ბიომრავალფეროვნების კომპონენტების სახეობრივი შემადგენლობის შესახებ, ასევე დაზუსტდება მოსალოდნელი ზემოქმედებების ხასიათი. ფლორისა და ფაუნის სახეობების, ასევე ჰაბიტატების ტიპების მიხედვით, შემუშავდება კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებები.

დაგეგმილი საქმიანობის სპეციფიკის და მასშტაბების გათვალისწინებით მოსალოდნელია, როგორც სახიფათო ასევე არასახიფათო ნარჩენის წარმოქმნა. სკოპინგის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით გზშ-ის ეტაპზე შემუშავდება ნარჩენების მართვის გეგმა, სადაც ასახული იქნება ნარჩენების სახეობები და რაოდენობა, როგორც მშენებლობის ასევე ექსპლუატაციის ეტაპისთვის.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, მოსახსნელი ნაყოფიერი ფენის და გრუნტის რაოდენობა და მართვის საკითხები დეტალურად იქნება შესწავლილი და აისახება გზშ-ის ანგარიშში. საძირკვლების მოწყობის პროცესში წარმოქმნილი გრუნტი დროებით დასაწყობდება ანძების მიმდებარედ და გამოყენებული იქნება უკუყრილების სახით.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია საპროექტო ტერიტორიის გეოლოგიური დახასიათება. საპროექტო ტერიტორიის პირველადი დათვალიერებით და კვლევების

მიხედვით საშიში გეოდინამიკური პროცესების განვითარების რისკი არ იკვეთება. გზმ-ის ეტაპზე ტერიტორიაზე ჩატარდება გეოლოგიური კვლევა, არსებობის შემთხვევაში გამოვლინდება გეოლოგიურად საშიში უბნები და განისაზღვრება შემარბილებელი ღონისძიებები. ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის შედეგები წარმოდგენილი იქნება გზმ-ის ანგარიშში.

ეგხ-ის დერეფანი კვეთს რამდენიმე მცირე მდინარეს და ხევს. გზმ-ის ეტაპზე მდინარეების და ხევების გადაკვეთის, ასევე საკვლევი დერეფნის ფარგლებში ჩატარდება ჰიდროლოგიური კვლევები და შეფასდება აღნიშნულ უბნებზე მაქსიმალური წყალდიდობით გამოწვეული მოსალოდნელი საფრთხეები, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში შემუშავდება შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ეგხ-ის ტრასის ფარგლებში არსებობს სხვა ელექტროგადამცემი ხაზები. შესაბამისად, სკოპინგის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშში განხილული იქნება საპროექტო ეგხ-ების კომპლექსური ზემოქმედება, როგორც ბუნებრივ, ასევე სოციალურ გარემოზე. კუმულაციური ზემოქმედების რისკებიდან პირველ რიგში განხილვას დაექვემდებარება ელექტრომაგნიტური გამოსხივება და ფრინველებზე ზემოქმედება.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე ჭიათურის, თერჯოლის და ზესტაფონის მუნიციპალიტეტების მერიის საინფორმაციო დაფებზე განთავსება. სამინისტროში წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშსა და თანდართულ დოკუმენტაციასთან ერთად, სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე დამატებით ატვირთული იყო პრეზენტაცია, სადაც საზოგადოებას შესაძლებლობა ჰქონდა, არატექნიკურ და გასაგებ ენაზე, გაცნობოდა მოკლე ინფორმაციას პროექტთან დაკავშირებით. 2020 წლის 29 ოქტომბერს ზემოაღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა გაიმართა დისტანციურად, კომუნიკაციის ელექტრონული საშუალებების გამოყენებით. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, შპს „უსასრულო ენერჯის“, საკონსულტაციო ორგანიზაცია შპს „გამა კონსალტინგის“ და ჭიათურის, თერჯოლის და ზესტაფონის მუნიციპალიტეტების წარმომადგენლები. დამსწრე საზოგადოების მხრიდან პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები და მოსაზრებები არ გამოთქმულა. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები არ ყოფილა წარმოდგენილი.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. გზმ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. გზმ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
 - 3.1. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზმის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.
4. გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
 - პროექტის აღწერა. მათ შორის პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სამუშაოების დეტალური აღწერა;
 - ელექტროგადამცემი ხაზის და ქვესადგურის არსებული მდგომარეობის აღწერა;
 - ტერიტორიის/საპროექტო დერეფნის Shp ფაილები, ანძების განთავსების GIS კოორდინატები;
 - საპროექტო ინფრასტრუქტურული ობიექტების და ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა;
 - საპროექტო ინფრასტრუქტურის ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები;
 - როგორც არსებულ ასევე დაგეგმილ (პროგნოზირებად) ელექტროგადამცემი ხაზების გათვალისწინებით კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
 - პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები, მათ შორის: ტერიტორიის ალტერნატივები შესაბამისი დასაბუთებით, არაქმედების ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივის დეტალური აღწერა;
 - ელექტროგადამცემი ხაზის დაცვის ზონების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების შესრულების (დაცვის) შესახებ დეტალური ინფორმაცია, მათ შორის თითოეული მონაკვეთის მიხედვით;
 - ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული კომუნიკაციების გადაკვეთის წერტილების შესახებ (ტექნიკური გადაწყვეტით და კოორდინატების მითითებით);
 - ფუჭი ქანების სანაყაროებისა, სამშენებლო ბანაკის (არსებობის შემთხვევაში) და მასალის დასაწყობების ადგილების აღწერა, SHP ფაილები (ფართობი), ფუჭი ქანების განთავსების ადგილების შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაცია;
 - სამშენებლო ბანაკის გენ-გეგმა (არსებობის შემთხვევაში);
 - ინფორმაცია შესასრულებელი სამუშაოების ხანგრძლივობის შესახებ;
 - დეტალური ინფორმაცია დროებითი გზების შესახებ, დროებითი გზის პროექტის აღწერა (Shp ფაილებთან ერთად);
 - საპროექტო ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე (ფოტო მასალა), მდინარემდე - მდებარეობის მითითებით;

- დეტალური ინფორმაცია ფიზიკური/ეკონომიკური განსახლების შესახებ (არსებობის შემთხვევაში), მათ შორის ეკონომიკურ განსახლებას დაქვემდებარებული მიწის ნაკვეთების შესახებ;
- მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- საპროექტო ეგხ-ს მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;
- მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- წყალმომარაგების პროექტის აღწერა, შესაბამისი ნახაზებით თუ როგორ მოხდება სამშენებლო ბანაკის (არსებობის შემთხვევაში) სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგება;
- სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხი.
- საპროექტო ეგხ-ს და აგრეთვე სამშენებლო ბანაკის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობების და რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია და შემდგომი მართვის ღონისძიებები;
- სამშენებლო ბანაკზე გათვალისწინებული საწვავის შესანახი რეზერვუარების (არსებობის შემთხვევაში) ტიპი და ტევადობა;
- ეგხ-ის განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით).

4.1. საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს:

- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- გეოლოგიური აგებულება და ტექტონიკა;
- სეისმური პირობები;
- ჰიდროლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე;
- საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, დამცავი ღონისძიებების მითითებით;
- მშენებლობის დაწყებამდე საპროექტო დერეფანში ჩასატარებელი დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევების სამუშაო პროგრამა (ჭაბურღილების რაოდენობა, ადგილმდებარეობა, ლაბორატორიული კვლევები გრუნტების ლაბორატორიული კვლევის შედეგები და ა.შ.);
- საპროექტო დერეფანში ჩატარებული საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგების საფუძველზე საშიში გეოდინამიკური პროცესების (მეწყერი, ღვარცოფი, ეროზიული პროცესები) განვითარების თვალსაზრისით რთული უბნების ადგილმდებარეობის აღწერასთან ერთად მოცემული უნდა იყოს გასატარებელი კონკრეტული პრევენციული ღონისძიებები (კონკრეტული ლოკაციისა და გეოდინამიკური პროცესებისთვის);
- გეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები.

4.2. ბიოლოგიური გარემო:

- გზმ-ის ანგარიშში აისახოს სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია, უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე, მათ შორის ფრინველებზე (განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს „წითელი ნუსხით“ დაცულ სახეობებზე), მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. წარმოდგენილი უნდა იქნას ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები;
- გზმ-ის ანგარიშში აისახოს ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე ზემოქმედებას/ჭრას დაქვემდებარებულ ხე-მცენარეებთან დაკავშირებით. საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი მცენარეების ჭრის შემთხვევაში, ქმედებები განხორციელდეს საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესაბამისად, ხოლო 8 სმ-ზე ნაკლები დიამეტრის მქონე ხე მცენარეების საკომპენსაციოდ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან შეთანხმებით განხორციელდეს საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 13 აგვისტოს №241 „ტყის მოვლისა და აღდგენის წესის შესახებ“ დადგენილების მიხედვით მომზადებული ტყის აღდგენის პროექტით დაგეგმილი ღონისძიებების დაფინანსებისთვის მონეტარული კომპენსაცია, რომელიც მოხმარდება ტყის მოვლა-აღდგენის ღონისძიებებს.
- გზმ-ის ანგარიშში აისახოს ინფორმაცია ეგზ-ის საყრდენების მდინარის კალაპოტთან დაშორებასთან დაკავშირებით. საჭიროების შემთხვევაში, ანგარიშში აისახოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული მდინარეების ელექტროგადამცემი ხაზით გადაკვეთის შედეგად, წყლისა და წყალზე დამოკიდებულ სახეობებზე გამოწვეული ზემოქმედების შესახებ, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილების, შერბილებისა და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია. ასევე ბიომრავალფეროვნების თავში ცალკე განხილული იყოს ფრინველებისთვის შემარბილებელი ღონისძიებები, კერძოდ მარკირების, ხაზების ერთმანეთთან დაშორებების და სხვ.
- ზემოაღნიშნული კვლევების შედეგების საფუძველზე, მონიტორინგის გეგმაში აისახოს ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე ზემოქმედებაზე დაკვირვებისა და საჭიროების შემთხვევაში შემარბილებელი ღონისძიებების საკითხი.

4.3. კულტურული მემკვიდრეობა:

- უნდა განხორციელდეს სამშენებლო სამუშაოების კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების გამოვლენა, აღწერა და შედეგების შესწავლა, ზემოაღნიშნული აისახოს გზმ-ს ანგარიშში;
- გზმ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული უნდა იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტი (ისტორიკოსი/არქეოლოგი), რათა გამოირიცხოს შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები.

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ტექნიკის მუშაობისას;

- ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ელექტრომაგნიტური გამოსხივებით გამოწვეული ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- კუმულაციური ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი, შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, მათ შორის ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების მართვის გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზმ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

6. გზმ-ის ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- აეროფოტო სურათზე (მაღალი გარჩევადობით) დატანილი საპროექტო არეალის სქემატური რუკა ბეჭდური და ელექტრონული ფორმით (A3 ფორმატი; Shape ფაილი WGS_1984_37N(38N) პროექციით), სადაც მოცემული იქნება საპროექტო ეგზ-ს ინფრასტრუქტურული ობიექტები, საპროექტო ეგზ, სამშენებლო ბანაკი (არსებობის შემთხვევაში), სამშენებლო მოედანი, სანაყაროს ტერიტორია;
- აეროფოტო სურათზე (მაღალი გარჩევადობით) დატანილი პროექტის ალტერნატიული ვარიანტების სქემატური რუკა ბეჭდური და ელექტრონული ფორმით (A3 ფორმატი; Shape ფაილი WGS_1984_37N(38N) პროექციით), სადაც მოცემული იქნება საპროექტო ეგზ-ს ინფრასტრუქტურული ობიექტები, საპროექტო ეგზ, სამშენებლო ბანაკი, სამშენებლო მოედანი, სანაყაროს ტერიტორია;

□ „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს № 299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით, 25060 კვ.მ. მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში, ზესტაფონის სატყეო უბნის ბოსლევის სატყეოს ყოფილ საკოლმეურნეო ტყეში.

სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე სანაყაროს მოწყობას კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს. ასევე, სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე საქმიანობა საჭიროებს შეთანხმებას ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან.

- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, „ექსპლუატაციის პროცესში ელექტროგადამცემმა ხაზებმა არ შეიძლება სერიოზული უარყოფითი ზემოქმედება იქონიოს გადამფრენ ფრინველებზე“. თუმცა N 4.7.2.2.2 ცხრილის მიხედვით, საკვლევ ტერიტორიაზე გავრცელებულია ფრინველთა 117 სახეობა, რომელთა უმეტესობა წარმოადგენს გლობალურ დონეზე დასაცავ სახეობებს. შესაბამისად, გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია, საერთაშორისო პრაქტიკაში არსებული, ელექტროგადამცემი ხაზების მარკირების მეთოდების და სადენებს შორის დასაცავი დისტანციის სტანდარტების დაცვის შესახებ.
- ეგხ-ის ერთი მონაკვეთი ექცევა კულტურული მემკვიდრეობის ჯოყოეთის მიქელ-გაბრიელის ეკლესიის (11.07.2013 წლის N03/90 ბრძანებით) ვიზუალური დაცვის არეალში, ხოლო მეორე მონაკვეთი გადის არგვეთას დედალვთისას ეკლესიასთან 60 მეტრში. შესაბამისად, გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია, კულტურულ მემკვიდრეობის ძეგლებთან მიმართებით კანონმდებლობით განსაზღვრული ნორმების დაცვის შესახებ და აღნიშნული საკითხი შეთანხმდეს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან
- ეგხ-ის დერეფნის ალტერნატიული ვარიანტების შედარების ანალიზის თავში, შერჩეულია მეორე ალტერნატივა, რომლის განხორციელების შემთხვევაშიც ეგხ-ის ტრასით მდ. ჩოლაბური გადაიკვეთება 2-ჯერ, თუმცა დოკუმენტში არ არის წარმოდგენილი ზემოქმედების შეფასება იქთიოფაუნაზე. პირველი ალტერნატივის შემთხვევაში დერეფანი სრულიად მიუყვება ძველი ანძების განთავსების მარშრუტს. შესაბამისად, გზმ-ის ანგარიშში დეტალურად განხილულ იქნას პირველი და მეორე ალტერნატივების საკითხი სათანადო დასაბუთებით.
- საპროექტო ტერიტორია, წარმოდგენილი დოკუმენტაციისა და სააგენტოში არსებული ინფორმაციის საფუძველზე, კვეთს: ჩოლაბურის ქვიშა-ხრემის საბადოს კონტურს; წიაღით სარგებლობის ლიცენზიის N100330 (მანგანუმის მოპოვება, შპს „ჯორჯიან მანგანუმი“, 19.12.2006 წ., 40 წლის ვადით) კონტურს და რკვია II-ს გრანიტის გამოვლინებას. „წიაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, აკრძალულია წიაღის ფონდის მიწების საკუთრების უფლებით, იჯარით ან სხვა ფორმით გაცემა საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სისტემაში შემავალ საჯარო სსიპ წიაღის ეროვნულ სააგენტოსთან შეთანხმების გარეშე, ხოლო ლიცენზირებული ობიექტის შემთხვევაში – აგრეთვე ლიცენზიის მფლობელთან შეთანხმების გარეშე. აღნიშნულიდან გამომდინარე გზმ-ის ანგარიშს თან უნდა ახლდეს შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტები.

გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ დასავლეთ საქართველოს ცენტრალური ფილიალის მაღალი ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზებისა და ქვესადგურების (ჭიათურის, თერჯოლის და

ზესტაფონის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე, 110 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზის „დილიკაური“-ს და 110 კვ ძაბვის ქვესადგურ „ჭიათურა 5“-ის) ექსპლუატაციის პრობემების ცვლილების პროექტზე სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.